

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	1112229400
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1112229400.7

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. I. T. P., narodeného X. M. XXXX, C., C. X, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o zaplatenie odškodného 18 569,90 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV sp. zn. B1-9C/165/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2022 sp. zn. 5Co/137/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9C/165/2012-110 z 3. novembra 2016 žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia odškodného vo výške 18 569,90 eura s príslušenstvom zamietol; žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 3 ods. 1, § 9 ods. 2, §17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). K vecnej stránke sporu skonštatoval, že žalobe na náhradu škody z titulu náhrady nemajetkovej ujmy nebolo možné vyhovieť, nakoľko žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonom požadovaných podmienok pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to okrem existencie niektorého zo zásahov (§ 3 ods. 1) a vzniku škody, bolo potrebné preukázať aj príčinnú súvislosť medzi týmito zložkami. Podľa ustálenej súdnej praxe príčinná súvislosť ako ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu, je priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušený, nestačí, ak je iba

sprostredkovaný. Priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a nemajetkovou ujmom žalobca nepreukázal. Uplatneniu základného práva účastníka na súdnu ochranu zodpovedá jeho povinnosť splniť podmienky zákonom ustanoveného postupu uplatnenia nároku na všeobecnom súde. Okrem povinnosti tvrdenia má žalobca aj dôkaznú povinnosť, ktorej cieľom je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia, čo i len jednej z nich, nie je daná táto zodpovednosť.

1.2. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca za nesprávny úradný postup považoval postup Krajského súdu v Bratislave, pričom zaň označil prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. E155012904, ktoré trvali viac ako 5 rokov a boli následkom vymáhania zaplateného súdneho poplatku vo výške 42 000 Sk, kedy Krajský súd v Bratislave svojím nekonaním udržiaval stav nezákonnej exekúcie voči žalobcovi na podklade neúčinného exekučného titulu. Vo vzťahu k jeho tvrdeniu súd prvej inštancie skúmal, či Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. E 155012904 porušil niektoré z pravidiel ustanovených právnymi normami. Poukázal na skutočnosť, že z obsahu spisu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. E 155012904 vyplynulo, že k vymáhaniu súdneho poplatku za odvolanie došlo z dôvodu, že žalobca súdny poplatok v stanovenej lehote nezaplatil, preto následne Okresný súd Bratislava V postúpil dňa 14. októbra 2004 predmetnú súdnu pohľadávku voči žalobcovi na vymáhanie Justičnej pokladnici, ktorej funkciu v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov vykonáva Krajský súd v Bratislave. V nadväznosti na uvedené skutočnosti uzavrel, že Krajský súd v Bratislave sa nedopustil nesprávneho úradného postupu v podobe prieťahov, ale naopak postupoval pri vymáhaní súdnej pohľadávky voči žalobcovi efektívne a ústavne i zákonne konformným spôsobom. Krajský súd v Bratislave bezodkladne po obdržaní žiadosti o vyradenie pohľadávky evidovanej voči žalobcovi z účtovnej evidencie, spolu so záznamom o zložení sumy zodpovedajúcej jej výške, zastavil výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy. V rámci výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy nebola žalobcovi zrazená žiadna suma, a to napriek viacerým urgenciám doručeným zamestnávateľovi povinného t. j. žalobcu - spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., ktorá konala v rozpore s ustanovením § 282 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“). Samotný žalobca mohol kedykoľvek v priebehu vymáhania súdnej pohľadávky zo strany Krajského súdu v Bratislave doložiť doklad o zaplatení vymáhanej sumy, resp. oznámiť Krajskému súdu v Bratislave skutočnosť, že došlo k úhrade vymáhanej súdnej pohľadávky, a to obzvlášť v situácii, kedy uznesenie o nariadení zrážok zo mzdy povinného (žalobcu) u platiteľa mzdy t. j. spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o. bolo platiteľovi mzdy doručené ešte 19. apríla 2007. Najmä, ak žalobca ako jediný konateľ predmetnej spoločnosti preberal zásielky súdu určené pre túto spoločnosť. V kontexte uvedeného považoval súd prvej inštancie za nepochybné, že žalobca mal od samotného začiatku vedomosť o začatí konania sp. zn. E155012904, ale napriek tomu prinajmenšom zo špekulatívnych dôvodov nezabránil vymáhaniu ním uhradenej súdnej pohľadávky, hoci už na začiatku konania vedeného pod sp. zn. E 155012904, mal k dispozícii účinné prostriedky, ktorými sa mohol domáhať nápravy nežiadúceho stavu a odstránenia údajných prieťahov v konaní.

1.3. K preukázaniu vzniku škody a jej výšky súd prvej inštancie uviedol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, nakoľko v priebehu konania nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy v požadovanej výške 18 569,90 eura s príslušenstvom, pričom jej výšku určil výlučne voľnou úvahou, bez aplikácie relevantných a preskúmateľných kritérií, ktoré by aspoň hypoteticky odôvodňovali požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Mal za to, že hoci výška zadostučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľným, vymykajúcim sa akejkolvek kontrole. Základným kritériom pre určenie vhodnej formy satisfakcie je podmienka, že sa musí jednať o zadostučinenie primerané, teda také, ktoré poskytne poškodenej osobe vhodnú a účinnú nápravu. Na prvom mieste prichádza do úvahy poskytnutie zadostučinenia formou konštatovania porušenia práva ako jednej z foriem morálnej satisfakcie. Len v prípade, ak konštatovanie porušenia práva by nepredstavovalo samo o sebe postačujúcu a zároveň účinnú náhradu za vzniknutú nemajetkovú ujmu, prichádza do úvahy preskúmanie, či nie je možné nemajetkovú ujmu nahradiť inak napr. formou ospravedlnenia. Až v

případe, ak by pri posudzovaní konkrétneho nároku súd zvažil možnosť, či vzhľadom na závažnosť ujmy spôsobenej poškodenému nepredstavuje použitie iných satisfakčných prostriedkov dostatočnú kompenzáciu následkov tohto zásahu, zohľadní následne pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch konkrétne skutočnosti posudzovaného prípadu. Žalobca v danom prípade neoznačil a už vôbec nepreukázal, že v prípade existencie ním tvrdeného základu nároku by vznikli následky takej intenzity, ktoré by zakladali jeho právo na priznanie požadovanej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Zadosťučinenie v peniazoch má byť prostriedkom spravodlivej nápravy a nemá predstavovať prostriedok slúžiaci na obohatenie sa. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci nie sú naplnené zákonom požadované podmienky pre zodpovednosť štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., preto žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v poradí druhým rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 5Co/137/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval správne zistenie skutkového stavu, ako aj správneho právneho posúdenia, zároveň sa stotožnil aj s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. Na doplnenie a k uplatneným odvolacím námietkam, súd nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobcu nie je ani postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie strane sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Ak však súd rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná, musí svoj postup odôvodniť (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné). V danom prípade súd prvej inštancie spoľahlivo zistil skutkový stav vykonaním navrhovaných dôkazov, s ktorým sa odvolací súd stotožnil vrátane právneho názoru, že postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. E155012904 neprišlo k nesprávnemu úradnému postupu. Na uvedenom právnom názore by výsluch svedkov J. D. a I. P. E. nič nezmenil, a to vzhľadom aj na námietky uvedené žalobcom v jeho odvolaní, keď výsluchom týchto svedkov chcel žalobca preukázať svoje pocity frustrácie, beznádeje a psychické strádanie. Pokiaľ bol súd prvej inštancie toho právneho názoru, že konaním Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. E155012904 neprišlo k nesprávnemu úradnému postupu, bolo bezpredmetné skúmanie psychického rozpoloženia žalobcu, a teda súd prvej inštancie by výsluch týchto svedkov ani vzhľadom na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania nevykonával. Skutočnosť, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálehom sp. zn. III. ÚS 229/2016-33 konštatoval porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, v konaní sp. zn. 9C/165/2012 na vyššie uvedenom nič nemení. Pokiaľ žalobca namietal, že jeho práva boli porušené konaním a postupom súdu prvej inštancie, v konaní sp. zn. 9C/165/2012, odvolací súd upozornil na to, že predmetom prebiehajúceho odvolacieho konania nie je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcu za nesprávny postup súdu v konaní sp. zn. 9C/165/2012, preto jeho námietky týkajúce sa jeho prípadnej ujmy v tomto konaní neboli pre posúdenie veci v odvolacom konaní relevantné.

2.2. Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou žalobcu, že nebolo jeho povinnosťou preukazovať dopad nesprávneho úradného postupu na jeho rodinný a súkromný život. Aj v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z., dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností spočíva na tej strane sporu konania, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Dôkazné bremeno spočíva v splnení dôkaznej povinnosti v tom smere, že strana označí dôkazné prostriedky na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení. Strana sporu, ktorá neoznačí dôkazné prostriedky a tým nepreukáže pravdivosť tvrdení, neunesie dôkazné bremeno a musí znášať možné nepriaznivé následky dôkaznej povinnosti. Uvedené odvolací súd uviedol už nad rámec toho, že žalobca v konaní nepreukázal nesprávny úradný postup Krajského súdu Bratislava. Keďže odvolací súd sám nedoplnil dokazovanie a bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, v odôvodnení poukázal na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie a skonštatoval, že postupom Krajského súdu v Bratislave nedošlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu predpokladaných zákonom č. 514/2003 Z. z. Krajský súd v

Bratislave postupoval plne v súlade so zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase vymáhania súdneho poplatku, ako aj v rozhodnej dobe platným a účinným Občianskym súdnym poriadkom.

2.3. Odvolací súd napokon poukázal aj na to, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Na základe uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V súvislosti s porušením jeho procesných práv namietal, že napadnuté rozhodnutie je opäť racionálne, presvedčivo a konzistentne neodôvodnené a trpí vadou zmätočnosti, čím odvolací súd ignoroval záväzný pokyn dovolacieho súdu, uvedený v zrušujúcom uznesení. Zároveň poznamenal nesplnenie zákonnej povinnosti súdu upovedomiť dovolateľa riadne a včas elektronicky o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, a to i napriek tomu, že je o jeho žiadosti mali sudy nižšej inštancie vedomosť. Uvedené pochybenie malo za následok, že dovolateľ nemal vedomosť o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia, nemohol sa ho zúčastniť, ani plnohodnotne realizovať svoje práva v súlade s CSP, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Následne argumentoval tým, že nemal možnosť doplniť prípadné návrhy na dokazovanie, vzniesť námietku voči senátu resp. sudcom, vypočúť si rozsudok a jeho odôvodnenie, čo malo v konečnom dôsledku za následok závažné porušenie jeho ústavných práv. Podľa názoru dovolateľa, členka senátu T.. T.. D. vedela o žiadosti dovolateľa o upovedomenie v súvislosti s verým vyhlásením rozhodnutia, pričom dôsledne a ústavne konformne aplikovala § 219 ods. 3 CSP. Vzhľadom na uvedené ide o prekvapivý rozsudok. Ďalej sa odvolací súd nevysporiadal s tým, že potreba objektivizácie nemajetkovej ujmy si vyžadovala, aby súd prvej inštancie vykonal riadne dokazovanie, a to najmä vypočutím svedkov navrhnutých dovolateľom. Dovolateľovi nebolo umožnené, aby preukázal, že mu vznikla nemajetková ujma a aký dopad to malo na jeho integritu, pocity beznádeje, frustrácie a psychické strádanie. Súd prvej inštancie a odvolací súd tak dovolateľovi v dôsledku prílišného formalizmu odňali možnosť riadne konať pred súdom o uplatnenom nároku. Oba sudy nekonali v súlade so zárukami, ktoré dovolateľovi garantuje čl. 6 dohovoru, a to právo na spravodlivé súdne konanie. Odôvodnenie uvedené v bodoch č. 15, 17 a 18 rozhodnutia odvolacieho súdu nie je ako celok presvedčivé. Napokon dovolateľ poznamenal, že sa opätovne potvrdila správnosť tvrdenia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), že vnútroštátna úprava obsiahnutá v zákone č. 514/2003 Z. z. nie je súladná s kritériami ESLP pre prípad odškodňovania obetí prieťahov a porušenia ich majetkových a nemajetkových práv. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

4. Žalovaná písomné vyjadrenie k doručenému dovolaniu nepredložila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné

odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

13. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

14. Verejné vyhlásenie rozsudku je úkon súdu, ktorý je z hľadiska vecného, časového, miestneho a personálneho neopakovateľný a nezameniteľný s iným úkonom súdu. Ak súd účastníka neupovedomil

zákonu zodpovedajúcim spôsobom o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, odňal mu možnosť pred súdom konať; táto procesná vada je odstrániteľná len zrušením rozhodnutia vydaného v konaní, v ktorom k nej došlo (m. m. R 14/2010, sp. zn. 5Cdo/120/2009, 3MCdo/16/2011). Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom strany sporu, ktoré majú právo byť prítomné na vyhlásení rozsudku súdu a len sporová strana sa sama môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nie (m .m. sp. zn. 6Cdo/70/2020).

15. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v podaní doručenom prostredníctvom e-mailu (v spise na č. I. 248) na podateľňu súdu prvej inštancie dňa 23. novembra 2022 a odvolacieho súdu dňa 1. decembra 2022 požiadal „o podanie informácie o stave aktuálneho odvolacieho konania na KS BA včítane info pod akou sp. zn. a odkedy je vedené na krajskom súde odvolacie konanie, zloženie odvolacieho senátu a to všetko na e-mailu L.P.K., resp. P.K.. Na tieto e-maily sa žiadal upovedomiť o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku krajským súdom, ako aj najvyšším súdom.“ Z okolností preskúmvanej veci však vyplýva, že odvolací súd oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia bez nariadenia ústneho pojednávania bolo vyvesené na úradnú tabuľu odvolacieho súdu dňa 23. novembra 2022, zvesené dňa 30. novembra 2022. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd posudzujúc (ne)dôvodnosť uplatnenej námietky dovolateľom dospel k záveru, že dovolateľ žiadosť o upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom podal až po rozhodnutí odvolacieho súdu napadnutým rozhodnutím verejne vyhláseným dňa 29. novembra 2022.

16. Pre naplnenie dikcie princípov spravodlivého konania podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy musí byť aj v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“; II. ÚS 88/2001, I. ÚS 121/2009, IV. ÚS 110/2003, II. ÚS 76/1997, II. ÚS 85/2002, I. ÚS 252/2005) nepochybné, že (i) došlo k verejnemu vyhláseniu rozsudku a že (ii) o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku boli verejnosť a strany sporu riadne upovedomené. Riadnym upovedomením je preukázanie, že do dispozičnej sféry a vedomia verejnosti a strán sporu sa dostalo oznámenie súdu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, a to prinajmenšom spôsobom zákonným, na takéto oznámenie obvyklým a legitímne očakávaným. Naplneniu týchto predpokladov pre ústavne súladný postup súdov pri verejnom vyhlasovaní rozsudkov konvenuje napr. oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku stranám sporu a verejnosti jeho zverejnenie na úradnej tabuli súdu, či internetovej stránke súdu. Pokiaľ strana sporu bola o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku oboznámená zverejnením oznámenia na oznamovacej/úradnej tabuli súdu, či internetovej stránke súdu prípadne písomne, avšak nie aj prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to napriek tomu, že strana sporu o to požiadala, ide o zjavne nezákonný postup súdu a dochádza k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu (R 19/2016). Takýto nezákonný postup súdu však nemusí dosahovať intenzitu porušenia ústavných práv tejto strany sporu. Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie ústavnosti takéhoto zjavne nezákonného postupu súdu pri oboznamovaní s miestom a časom verejného vyhlásenia rozsudku teda je, či sa do dispozičnej sféry a vedomia strany sporu dostalo v dostatočnom časovom predstihu v lehote najmenej päť dní riadne upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. Teda či strane sporu vôbec bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, aj keď nie elektronickými prostriedkami. To však neznamená, že námietka neoznámenia miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku prostredníctvom elektronických prostriedkov môže byť bez ďalšieho prehliadnutá. Inými slovami, ide o situáciu, keď nesprávny procesný postup súdu znemožní strane sporu uplatňovať jej procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle Civilného sporového poriadku (II. ÚS 169/2019, II. ÚS 162/2020).

17. V danom prípade odvolací súd oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania v zmysle § 385 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 23. novembra 2022 (v spise na č. I. 242) a napadnutý rozsudok verejne vyhlásil dňa 29. novembra 2022. Z uvedeného procesného postupu teda vyplýva zachovanie lehoty najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením. Z úradnej tabuli súdu a z webovej stránky príslušného súdu sa mali sporové strany možnosť o termíne, mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku dozvedieť. Z obsahu spisu nevyplýva, že by dovolateľ v priebehu konania pred vydaním napadnutého rozsudku výslovne požiadal o oznámenia

miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami. Len uvedenie elektronickej adresy žalobcu v podaniach v spise na čl. 139, 146, 152, nemožno považovať za žiadosť v zmysle § 219 ods. 3 CSP. Informovanie o čase a mieste vyhlásenia rozsudku spôsobom obvyklým teda napr. na oznamovacej tabuli súdu, na internetovej stránke príslušného súdu zodpovedá v danom prípade požiadavke minimálneho štandardu takéto oznámenia osobitným postupom súdu, bez ohľadu na to, či pri konkrétnom vyhlásení rozsudku verejnost' právo na prítomnosť využije, alebo nie (II. ÚS 85/02).

18. Podľa EŠLP je účelom práva na prítomnosť verejnosti na ústnom pojednávaní zabezpečiť, aby konanie podliehalo verejnej kontrole, keďže iba zviditeľnenie výkonu spravodlivosti môže prispieť k dosiahnutiu účelu čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to k zabezpečeniu spravodlivého konania, tak účelom samotného práva na ústne pojednávanie je zaručiť jednotlivcovi, že bude súdom osobne a bezprostredne vypočutý. Ani jedna z obsahových zložiek práva na verejné prejednanie veci však nie je absolútna (napr. Salomonsson proti Švédsku, č. 38978/97 z 12. novembra 2002.) Záruka verejnosti ústneho pojednávania je pritom prakticky a efektívne zaručená vtedy, ak verejnost' má možnosť sa dozvedieť o mieste a čase nariadeného ústneho pojednávania a miesto, kde sa má takéto pojednávanie uskutočniť, je ľahko prístupné verejnosti (Riepan proti Rakúsku, sťažnosť č. 35115/97 zo dňa 14. novembra 2000).

19. Nadväzujúc na uvedené preto nemožno považovať za dôvodnú ani námietku prekvapivosti napadnutého rozhodnutia. V zmysle judikatúry ústavného súdu o tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak vyšší súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako nižší súd, pričom zároveň strane konania neumožní vyjadriť sa k týmto iným (odlišným) právnym záverom, teda keď strana nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov nižšieho súdu nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016); m. m. o prekvapivom rozhodnutí možno hovoriť aj za situácie, keď sa aplikuje autoritatívny výklad novej právnej úpravy, ktorý nebol predvídateľný a ktorý vedie k odňatiu práva na súdnu ochranu (sp. zn. II. ÚS 570/2017). V preskúmvanej veci sa o takýto prípad nejedná, lebo napadnuté rozhodnutie nevychádza z odlišných právnych záveroch, ku ktorým by mal odvolací súd dospieť pre strany spôsobom, ktorý by vykazoval znaky prekvapivosti.

20. Vo vzťahu k namietanému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že odvolací súd sa zákonu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadal s podstatnými uplatnenými námietkami žalobcom. V podstatnom rozsahu uviedol, že „nevykonanie navrhnutých dôkazov žalobcom nepredstavuje porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie spoľahlivo zistil skutkový stav vykonaním navrhovaných dôkazov, s ktorým sa odvolací súd stotožnil vrátane právneho názoru, že postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. E155012904 neprišlo k nesprávnemu úradnému postupu. Na uvedenom právnom názore by výsluch svedkov J. D. a I. P. E. nič nezmenil, a to vzhľadom aj na námietky uvedené žalobcom v jeho odvolaní, keď výsluchom týchto svedkov chcel žalobca preukázať svoje pocity frustrácie, beznádeje a psychické strádanie. Pokiaľ bol súd prvej inštancie toho právneho názoru, že konaním Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. E155012904 neprišlo k nesprávnemu úradnému postupu, bolo bezpredmetné skúmanie psychického rozpoloženia žalobcu, a teda súd prvej inštancie by výsluch týchto svedkov ani vzhľadom na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania nevykonával. Skutočnosť, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom sp. zn. III. ÚS 229/2016-33 konštatoval porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, v konaní sp. zn. 9C/165/2012 na vyššie uvedenom nič nemení. Pokiaľ žalobca namietal, že jeho práva boli porušené konaním a postupom súdu prvej inštancie, v konaní sp. zn. 9C/165/2012, odvolací súd upozornil na to, že predmetom prebiehajúceho odvolacieho konania nie je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcu za nesprávny postup súdu v konaní sp. zn. 9C/165/2012, preto jeho námietky týkajúce sa jeho prípadnej ujmy v tomto konaní neboli pre posúdenie veci v odvolacom konaní relevantné. Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou žalobcu, že nebolo jeho povinnosťou preukazovať dopad nesprávneho úradného postupu na jeho rodinný a súkromný život. Aj v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z., dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností spočíva na tej strane sporu konania, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Dôkazné bremeno spočíva v splnení dôkaznej povinnosti v tom smere, že strana označí dôkazné prostriedky na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení. Strana sporu, ktorá neoznačí dôkazné prostriedky a tým nepreukáže pravdivosť tvrdení, neunesie dôkazné bremeno a musí znášať možné nepriaznivé následky dôkaznej povinnosti. Uvedené odvolací súd uviedol už nad rámec toho, že žalobca v konaní nepreukázal

nesprávny úradný postup Krajského súdu Bratislava. Keďže odvolací súd sám nedoplnil dokazovanie a bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, v odôvodnení poukázal na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie a skonštatoval, že postupom Krajského súdu v Bratislave nedošlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu predpokladaných zákonom č. 514/2003 Z. z. Krajský súd v Bratislave postupoval plne v súlade so zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase vymáhania súdneho poplatku, ako aj v rozhodnej dobe platným a účinným Občianskym súdnym poriadkom“.

21. Z odôvodnení rozhodnutí súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 15 až 18 spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

22. Napokon k namietanému hodnoteniu dôkazov a k nevykonaniu všetkých navrhnutých dôkazov za účelom preukázania vzniku nemajetkovej ujmy žalobcu, dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľa s procesným postupom odvolacieho súdu, s hodnotením dôkazov nemožno považovať za porušenie jeho procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením. K tomu dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP), v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu nezistil.

23. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne

právne posúdenie vecí v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

24. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

25. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

26. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že v preskúmvanej veci nezistil existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie z tohto dôvodu nie je procesne prípustné, ani dôvodné. Na základe uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP.

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP. Z dôvodu, že žalovanej z obsahu spisu žiadne trovy dovolacieho konania nevyplývajú, ani jej nevznikli dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania žalovanej nepriznal (R 72/2018).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.